

Souhrn požadavků MRS z.s. k zapracování do Plánu preventivních opatření na sezonu 2026, další léta

Na základě domluvy na posledním jednání pracovní skupiny řídící – havárie dne 29.10.2025, dosavadních pozorování, zkoumání, poznatků, praktických zkušeností z masových úhynů v období let 2013 – 2025, požadujeme do Plánu preventivních opatření na rok 2026,... zapracovat:

Pokud dojde k poklesu obsahu kyslíku v korytě řeky Dyje pod úroveň 6 mg/l na oxymetru pod MVE Nové Mlýny (samočistící oxymetr Smonox), provede se změna odtoku (manipulace) na VD NM takovým způsobem, aby se hodnota kyslíku pod výtokem z VD NM zvýšila, ideálně zcela navrátila do průměrných, dlouhodobě měřených letních hodnot v rozmezí 7 – 10 mg/l, v případě potřeby realizací veškerého odtoku z VD NM pod segmenty VDNM.

Pokud dojde k poklesu obsahu kyslíku v korytě řeky Dyje pod úroveň 3 mg/l na oxymetru v bulharském nadjezí (aktuálně oxym Fiedler na nátoku do Zámecké Dyje, od příští sezony na vybraném vhodném místě samočistící Smonox), provede se změna manipulace na jezu Bulhary takovým způsobem, aby se hodnota kyslíku v nadjezí zvýšila, pro ryby i většinu bezobratlých s potřebnou bezpečnou rezervou, v případě potřeby - akutního stavu realizací veškerého průtoku pod prostředním segmentem jezu. To podstatně zvýší dynamiku řeky a s tím související rychlou dopravu kyslíku s minimálním „požráním“ biomasou v řece od výtoku VDNM do kritického bulharského nadjezí, v dosavadní praxi opakovaně vyzkoušenou. K tomu zajistí doplnění maximálně možného množství kyslíku v rozmezí cca 7 – 10 mg/l do vody odtékající dále na Břeclav. Názorným příkladem byl stav 1.9.2025 s minimální ztrátou – požráním kyslíku biomasou od výtoku z VDNM do bulharského nadjezí během odstavené MVE Bulhary, při současné realizaci veškerého průtoku v řece pod prostředním segmentu bulharského jezu (na 6-ti km toku) s úbytkem pouze 1 mg/l. V případě snahy o zpochybňování výrazně pozitivního efektu při této manipulaci (s ohledem na aktuální kondici biomasy), tak často dalších praktických zkušeností jak ze strany PM, tak prof. Radovana Koppa..

do očí bijícím příkladem je zcela zavádějící komentář pod grafem na str. 6 (viz. fotopříloha) poslední prezentace Povodí, R. Koppa, kdy „Většina kyslíku se v obou situacích (odtok pod segmenty/přes MVE NM) ztratila na prvních 500 m“

(od hráze VDNM). Zaměřovat „Většinu“ s pětinou a „500 m“ s 5-ti kilometry je, to se Radovane na mě nezlob úplně mimo, absolutně neodpovídá tvému uvedenému komentáři. Smutné je i to, že měřící „lod“ předjela čelo změny“ jak v grafu píšeš, že ten cca poslední kilometr toku nemohla zpomalit, tento vypovídající praktický pokus doměřit až k bulharskému jezu, ideálně s pokračováním dále na Břeclav. K tomu by bylo vhodné do grafu doplnit časovou osu (jistě existuje, byl čas při pokusech měřen) a další třetí měření v podobném duchu při odstavené MVE Bulhary, s veškerým aktuálním průtokem řeky pod prostředním pootevřeným segmentem bulharského jezu

..nutno ověřit terénním pokusem po předchozím přizvání členů skupiny, případně dalších, na opakujících se úhynech dlouhodobě zainteresovaných osob. Ani tuna matematických modelů, prezentací,.. nemůže mít potřebnou vypovídající hodnotu bez následných ověřujících pokusů, opakovaně opomíjených praktických zkušeností.

V případě instalace dalších plánovaných oxymetrů v korytě řeky Dyje na hodnoty z nich reagovat obdobně, tzn. při nástupu kritické situace adekvátně změnit manipulaci všude kde je to možné, včetně jezu Břeclav (odstavením MVE) s podobným okysličujícím přepad efektem jako v Lednici na Zámecké Dyji - Maurské vodárně (pevný jez) v zámeckém parku. Od Maurské vodárny směr Janův hrad kyslík deficit, dusíci se rybami Zámecká Dyje nikdy dotčena nebyla, v nadjezí ve směru na Bulhary při masových úhynech vždy, opakovaně. Z tohoto důvodu se nabízí jako další opatření uzavření/přivření stavidla na nátoku do Zámecké Dyje v Bulharech při nastupujícím kritickém stavu v hlavním korytě řeky pod VDNM až do jeho odvrácení, odeznění

Dále k zapracování, realizaci:

- zajištění online náhledu na všechny doposud i nově instalované oxymetry, včetně automatického zasílání varovných SMS při dosažení výše uvedených hodnot všem členům pracovní skupiny, dlouhodobě zainteresovaným osobám
- k zamezení opakování vzniku letošní masy toxické pěny pod VDNM je nutno včas před nástupem kritického období provádět adekvátním odtokem pod segmenty VDNM (v letech 2023 a 2024 osvědčenými cca 3-4 m³/segment) periodické čištění - vyplavování sedimentů před segmenty, aby v případě kritické situace při jejich použití (pootevření) sedimenty nesnižovaly jejich dlouhodobě osvědčený kyslíkový přínos
- při změně manipulace na VDNM při nástupu kritické situace na odtok pod segmenty se vyvarovat problematickému, PM oblíbenému „nadlepšování“ odtoku z VDNM se silně nasávajícím, vymetajícím, sinice a sedimenty „šlehajícím“ efektem (viz. letošní úhyn), ze stejného důvodu vodu pouštět pod

více segmenty (odtok rozdělit) a snížit efekt nasávání horních vrstev vodního sloupce přehrady. Při přetrvávání PM s. p. obav - cituji z rozeslaných materiálů „S ohledem na rychlosti proudění se jako více rizikové jeví dle PM vypouštění přes 3 segmenty“ je nutné toto ověřit praktickým pokusem, jako v x případech se zcela opačným efektem v bezúhynových letech 2023 a 2024, kdy jste toto netvrdili, tímto způsobem nemanipulovali, letošní silnou vrstvu toxické pěny v řece pod VDNM tím nezpůsobili

- po poslední slide prezentaci PM, s.p., resp. Radovana Koppa, ze které mimo jiné na základě zpracovaného matematického modelu vyplynulo tvrzení, že odtokem pod segmenty VDNM dochází k většímu nasávání horních vrstev vodního sloupce z přehrady se sinicemi (v době větrem nepromíchaného vodního sloupce) než při provozu MVE NM, žádám o přizvání všech členů pracovní skupiny, dlouhodobě zainteresovaných osob k praktickému pokusu zaměřeného na toto tvrzení. Z dosavadních zkušeností, průhlednosti vody s minimálním obsahem sinic v řece pod VDNM nejen po letošním červnovém masovém úhynu s dlouhodobě odstavenou MVE NM (pouze zkušebně chvilkově spouštěnou, s opakujícími se okamžitými propady kyslíku v řece pod VDNM), tomu bylo právě naopak, průhlednost vody umožňovala až na několik dnů během větrem zcela promíchané přehrady rekreační „nezelené“ koupání. S naprosto stejným efektem i po masovém úhynu v roce 2022 s x dnů odstavenou MVE před a po „pokusu PM“ dne 18.8.2022, s prudkým propadem rozpuštěného kyslíku z dlouhodobých 7-9 mg/l na 2,29 mg/l. Na tento pokus byl MRS z.s. přizván (technik MRS Matěj Plevač s přenosným oxymetrem), na další praktické pokusy už PM s.p. MRS z. s. nepozvala. Pokud se máme někam posunout, musí se to změnit, o všech pokusech, měřeních včas informovat, podílet se, konzultovat, ověřovat

- i kdyby měly stříky - přepady na všech manipulovatelných místech řeky účinnost jen ve stovkách metrů, jako že tomu tak i přes dosavadní vývoj klimatu, podmínky, procesy v přehradě není (viz. pokus z prezentace Radovana Koppa z 22. - 23.9.2025 v jeho z posledním výstupu, prezentaci), vždy stojí za to pro ochranu života v řece včasnou a adekvátní změnou manipulace k dané situaci použít. Prioritou by měla být snaha, jako v jiných vyspělých zemích s opakovaně pojmenovaným negativním vlivem MVE na kvalitu dotčených povrchových vod, zautomatizovat manipulace v kritických situacích bez nutného zásahu člověka, případně osadit MVE, příp. jiná vhodná místa zařízeními s min stejným kyslíkovým efektem jako stříky/přepady pod/přes segmenty, pevné jezy

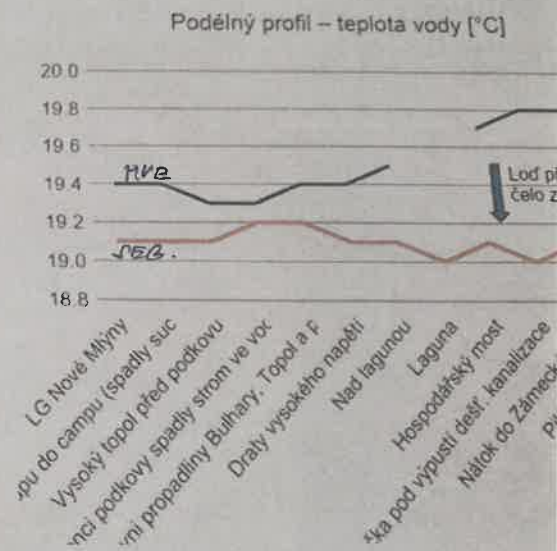
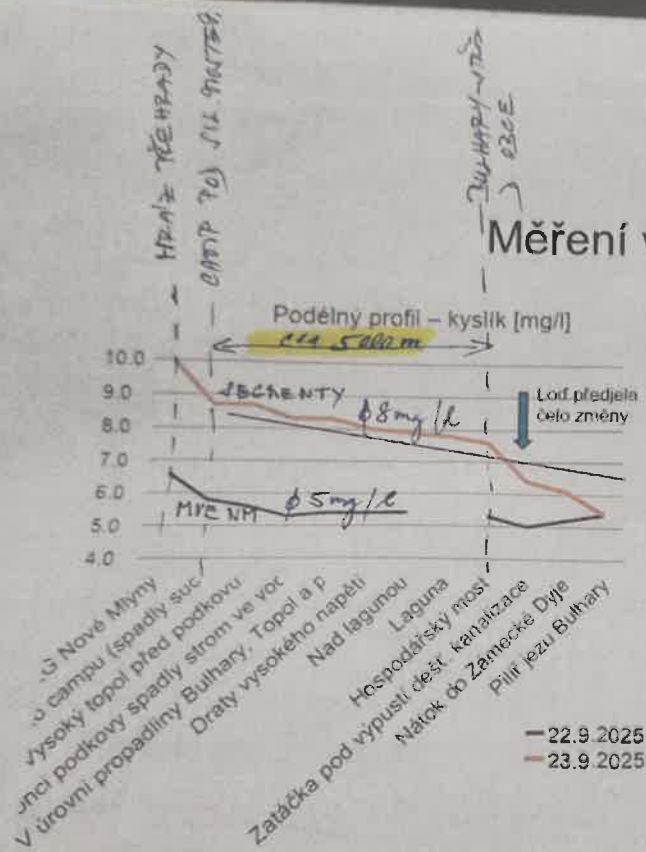
- ohledně úvah o odlovech ryb hlubin agregátem, tenaty v Radovan Kopp, PM s.p. prezentaci v „problematické čtvrté nádrži“, jak někteří z členů komise

označují bulharské nadjezí, oproti její jednoduché eliminaci veškerým průtokem dostatečně pootevřeným prostředním segmentem bulharského jezu (s odstavenou MVE Bulhary), velmi pochybujeme o pozitivním efektu navrhovaných odlovů, při odlovech tenaty, hlubinným agregátem máme oprávněné obavy o silně stresovanou, odlovy ještě více poškozovanou rybí populaci, o celý vodní ekosystém.

Za MRS z. s. Lubomír Řehák, hospodář MRS z. s., PS Lednice, člen „řídící pracovní skupiny VDNM/Havárie Bulhary“

V Lednici 21.11.2025

Měření v podélných profilech

Měření podélného profilu proběhlo 22. 9. 2025 při spuštění MVE a 23. 9. 2025 p segmentech. Většina kyslíku se v obou situacích ztratila na prvních cca 500 m.